SODBA SODIŠČA (drugi senat)
z dne 20. januarja 2005*

V zadevi C-225/02,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Juzgado de lo Social nº 3 iz Orense (Španija) s sklepom z dne 30. marca 2002, ki je na Sodišče prispel 17. junija 2002, v zadevi

Rosa García Blanco

proti

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

* Jezik postopka: španščina.

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, R. Schintgen (poročevalec), R. Silva de Lapuerta, P. Kūris in G. Arestis, sodniki,

generalna pravobranilka: J. Kokott,
sodna tajnica: M. Múgica Arzamendi, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 15. septembra 2004,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za R. García Blanco A. Vázquez Conde, abogado,

— za Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) in Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) A. R. Trillo García in A. Llorente Alvarez, zastopnika,

— za špansko vlado E. Braquehais Conesa, zastopnik,

— za nemško vlado W.-D. Plessing, zastopnik,

— za Komisijo Evropskih skupnosti H. Michard in I. Martínez del Peral ter D. Martin, zastopniki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 28. oktobra 2004

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 12 ES, 39 ES in 42 ES, kakor tudi členov 45 in 48(1) Uredbe (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, v različici, spremenjeni in posodobljeni z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 (UL 1997, L 28, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1606/98 z dne 29. junija 1998 (UL L 209, str. 1, v nadaljevanju: Uredba št. 1408/71).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Salgado Alonso ter Instituto Nacional de la Seguridad Social (nacionalni inštitut za socialno varnost, v nadaljevanju: NISV) in Tesorería General de la Seguridad Social (splošni finančnoupravni organ za socialno varnost, v nadaljevanju: SFUOSV), zaradi dodelitve njegovih pravic do pokojnine na podlagi španske zakonodaje.

Pravni okvir

Ureditev Skupnosti

3 Člen 1(r) Uredbe št. 1408/71 opredeljuje izraz „zavarovalne dobe" kot

„dobe plačevanja prispevkov ali dobe zaposlitve ali samozaposlitve, kot so opredeljene ali priznane kot zavarovalne dobe po zakonodaji, po kateri so bile dopolnjene ali se štejejo za dopolnjene, ter vsa obdobja, ki so obravnavana kot taka, če jih imenovana zakonodaja obravnava kot enakovredna zavarovalnim dobam".

4 Člen 3(1) Uredbe št. 1408/71 določa:

„Ob upoštevanju posebnih določb te uredbe imajo osebe s stalnim prebivališčem na ozemlju ene od držav članic, za katere se uporablja ta uredba, enake pravice in obveznosti po zakonodaji vsake države članice, kot državljani te države članice."

5 Člen 45(1) te uredbe določa načelo seštevanja zavarovalnih dob za pridobitev, ohranitev ali ponovno pridobitev pravic do dajatev s temi besedami:

„Kadar zakonodaja države članice v sistemu, ki ni posebni sistem v smislu odstavkov 2 in 3, pogojuje pridobitev, ohranitev ali ponovno pridobitev pravice do dajatev z dopolnitvijo zavarovalnih dob ali dob prebivanja, pristojni nosilec te države članice po potrebi upošteva tudi zavarovalne dobe ali dobe prebivanja, dopolnjene po zakonodaji druge države članice v splošnem ali v posebnem sistemu ali v sistemu za zaposlene ali za samozaposlene osebe. V ta namen upošteva te dobe, kot če bi bile dopolnjene po zakonodaji, ki jo uporablja."

6 Člen 46(2) Uredbe št. 1408/71 določa:

„Kadar so pogoji, ki jih zahteva zakonodaja države članice za upravičenost do dajatev, izpolnjeni šele z uporabo člena 45 in/ali člena 40(3), se uporabljajo naslednja pravila:

a) pristojni nosilec izračuna teoretični znesek dajatve, ki bi jo oseba lahko zahtevala, kakor da bi bile vse zavarovalne dobe in/ali dobe prebivanja, dopolnjene po zakonodaji držav članic, ki so za osebo veljale, dopolnjene v tej državi in po zakonodaji, ki jo uporablja na dan dodelitve dajatve. Če po tej zakonodaji znesek dajatve ni odvisen od trajanja dopolnjenih dob, se ta znesek obravnava kot teoretični znesek iz tega odstavka;

b) pristojni nosilec nato določi dejanski znesek dajatve na podlagi teoretičnega zneska iz prejšnjega pododstavka v sorazmerju med trajanjem zavarovalnih dob ali dob prebivanja, dopolnjenih pred nastopom zavarovalnega primera po

zakonodaji, ki jo uporablja, in med skupnim trajanjem zavarovalnih dob ali dob prebivanja, dopolnjenih po zakonodajah vseh držav članic pred nastopom zavarovalnega primera."

7 Člen 48(1) iste uredbe določa izjemo v primeru dodelitve pravic do pokojnine za zavarovalne dobe, krajše od enega leta, ki se glasi:

„Ne glede na člen 46(2) nosilcu v državi članici ni treba dodeliti dajatev za dobe, dopolnjene po zakonodaji, ki jo uporablja in ki se upoštevajo pri nastopu zavarovalnega primera, če:

— trajanje omenjene dobe ne znaša niti eno leto,

in

— se ob upoštevanju samo te dobe po določbah te zakonodaje ne more pridobiti pravica do dajatev."

Nacionalna zakonodaja

8 Člen 161(1)(b) splošnega zakona o socialni varnosti, v prečiščeni različici s kraljevim zakonskim dekretom 1/94 z dne 20. junija 1994 (BOE št. 154 z dne 29. junija 1994), kakor je bil spremenjen z zakonom 50/98 z dne 30. decembra 1998 o davčnih, upravnih in socialnih ukrepih (BOE z dne 31. decembra 1998, v nadaljevanju: splošni zakon o socialni varnosti), dodelitev pokojnin na podlagi plačevanja prispevkov pogojuje z dopolnitvijo minimalne dobe plačevanja prispevkov, to je petnajst let, od katerih morata biti najmanj dve dopolnjeni v petnajstih letih neposredno pred pojavom dejstva, na podlagi katerega je nastala pravica do dajatve.

9 Člen 218 splošnega zakona o socialni varnosti določa, da ko zavarovanec prejema nadomestilo za primer brezposelnosti, Instituto Nacional de Empleo (nosilec zavarovanja za primer brezposelnosti, v nadaljevanju: NZPB) socialni varnosti nakazuje prispevke iz različnih naslovov glede na naravo dodeljene dajatve. Tako odstavek 2 te določbe določa:

„V primeru nadomestila za primer brezposelnosti, namenjenega delavcem, starejšim od dvainpetdeset let, mora nosilec zavarovanja poleg tega plačevati prispevke za pokojninsko zavarovanje."

10 V skladu s členom 215(1), točka 3, splošnega zakona o socialni varnosti to nadomestilo za primer brezposelnosti pridobi delavec brez zaposlitve, ki je šest let plačeval prispevke za zavarovanje za primer brezposelnosti in ki za pridobitev pokojnine na podlagi plačevanja prispevkov v španskem sistemu socialne varnosti izpolnjuje vse pogoje, razen pogoja starosti.

11 Osemindvajseta dodatna določba splošnega zakona o socialni varnosti, ki je začel veljati 1. januarja 1999, po razglasitvi zakona 50/98, se glasi:

„V skladu z določbami člena 218(2) tega zakona bodo prispevki, ki jih nakazuje nosilec zavarovanja na podlagi pokojninskega zavarovanja, upoštevani za izračun višine osnove pokojnine in deleža, ki se na le-to nanaša. Za izkaz minimalne dobe plačevanja prispevkov, ki jo zahteva člen 161(1)(b) tega zakona, se v nobenem primeru ni mogoče sklicevati na veljavnost in pravne učinke teh prispevkov, vendar pa mora, v skladu s členom 215(1), točka 3, zavarovanec minimalno obdobje izkazati, ko zaprosi za prejemanje nadomestila [za primer brezposelnosti], namenjenega [brezposelnim], starejšim od 52 let."

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

12 R. García Blanco, rojena 9. oktobra 1935 in umrla 4. maja 2002, je 18. oktobra 2000 zahtevala, pri dopolnjeni starosti 65 let, dodelitev svojih pravic do starostne pokojnine na podlagi nemškega in španskega sistema socialne varnosti. Dopolnila je, po eni strani, dejanske zavarovalne dobe, enakovredne 209 mesecem – več kot 17 let – na podlagi nemške zakonodaje, med 1. avgustom 1966 in 31. majem 1984, in, sešteto, po drugi strani, 4265 dni plačevanja prispevkov na podlagi španske zakonodaje, ki se razdelijo tako:

— 185 dni, ki pomenijo dobo, dopolnjeno med 1. junijem in 2. decembrom 1984, med katero je zainteresirana prejemala nadomestilo za primer brezposelnosti na

podlagi plačevanja prispevkov, ko je NZPB, na podlagi vseh vej španskega socialnega zavarovanja na podlagi zakona, zlasti na podlagi pokojninskega zavarovanja, plačeval prispevke v imenu tožeče stranke v postopku v glavni stvari;

— 4080 dni, ki pomenijo dobo, ki jo je R. García Blanco dopolnila med 9. avgustom 1989 in 9. oktobrom 2000, v kateri je prejemala nadomestilo za primer brezposelnosti, namenjeno brezposelnim, starejšim od 52 let, ko je NZPB plačeval prispevke v njenem imenu izključno iz naslova pokojninskega zavarovanja.

13 Iz spisa izhaja, da je po smrti svoje matere, s katero je živela, R. García Blanco s 1. decembrom 1989 dobila družinsko pokojnino.

14 R. García Blanco je pridobila pokojnino, ki jo je izplačeval nemški sistem socialne varnosti. Nasprotno, z odločbo z dne 27. aprila 2001 je NISV zavrnil dodelitev starostne pokojnine zato, ker v Španiji ni dopolnila minimalne dobe plačevanja prispevkov za pridobitev pravice do pokojnine. Dejansko, po mnenju NISV, v skladu z osemindvajseto dodatno določbo splošnega zakona o socialni varnosti, dobe 4080 dni, med katero je NZPB plačeval prispevke v imenu R. Garcíe Blanco kot prejemnice posebnega nadomestila za primer brezposelnosti, ni mogoče upoštevati. V zvezi s preostalo dobo 185 dni, med katero so bili prispevki v njenem imenu prav tako plačevani, medtem ko je v Španiji prejemala na podlagi zakona nadomestila za primer brezposelnosti na podlagi plačevanja prispevkov, je ni mogoče več upoštevati v skladu s členom 48(1) Uredbe št. 1408/71, saj je bilo njeno trajanje krajše od enega leta.

15 Maja 2001 je R. García Blanco vložila tožbo proti NISV in SFUOSV pred Juzgado de lo Social n° 3 iz Orense, in od njega zahtevala, naj ugotovi, da ima od 10. oktobra 2000 pravico prejemati pokojnino na podlagi španske zakonodaje.

16 Po mnenju predložitvenega sodišča se najprej postavlja vprašanje, ali lahko osemindvajseta dodatna določba splošnega zakona o socialni varnosti veljavno izključi upoštevanje navedenih 4265 dni plačevanja prispevkov iz točke 12, za ugotovitev, ali je zadevna zavarovalna doba daljša od enega leta, tako da v primeru pritrdilnega odgovora NISV ne bi bil obvezan dodeliti pripadajočih dajatev samo za to obdobje, v skladu s členom 48(1) Uredbe št. 1408/71.

17 Drugič bi se postavilo vprašanje, ali navedena dodatna določba, s tem ko za izračun čakalnih dob, določenih v členu 161(1)(b) istega zakona, izključuje upoštevanje določenih prispevkov, kot so tisti, plačevani zgolj iz naslova pokojninskega zavarovanja, diskriminira delavce migrante ali ne, s tem da opozarja, da bi morale biti le-te dopolnjene na dan, ko je brezposelni, starejši od 52 let, vložil zahtevo za nadomestilo za primer brezposelnosti.

18 Predložitveno sodišče v tem pogledu meri na primer delavcev, ki so navedena nadomestila za primer brezposelnosti prejemali zato, ker so čakalno dobo izkazali z upoštevanjem dopolnjenih zavarovalnih dob po zakonodaji ene ali več drugih držav članic, v skladu s sodno prakso Sodišča (glej sodbi z dne 20. februarja 1997 v zadevi Martínez Losada in drugi, C-88/95, C-102/95 in C-103/95, Recueil, str. I-869, in z dne 25. februarja 1999 v zadevi Ferreiro Alvite, C-320/95, Recueil, str. I-951).

19 Ti delavci torej za izpolnitev pogoja minimalne zavarovalne dobe, ki jo določa člen 161(1)(b) splošnega zakona o socialni varnosti, ne bi mogli zahtevati upoštevanja socialnih prispevkov, ki jih je nakazoval NZPB iz naslova pokojninskega zavarovanja v obdobju, v katerem so prejemali nadomestilo za primer brezposelnosti.

20 V teh okoliščinah je Juzgado de lo Social nº 3 iz Orense odločilo, da prekine odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predloži ti vprašanji:

„1. Ali člen 12 ES in členi od 39 ES do 42 ES [...], kakor tudi člen 45 Uredbe [...] št. 1408/71 [...] nasprotujejo določbi nacionalnega prava, na podlagi katere prispevkov, ki jih je v imenu določenega delavca nakazoval nosilec zavarovanja za primer brezposelnosti iz naslova pokojninskega zavarovanja za obdobje, v katerem je ta prejemal določena nadomestila za primer brezposelnosti, ni mogoče upoštevati za izračun različnih čakalnih dob, določenih z nacionalno zakonodajo, in za pridobitev pravice do starostne pokojnine, ko zaradi dolgotrajne brezposelnosti, za primer katere je to nadomestilo namenjeno, delavec dejansko ne more izkazati drugih prispevkov iz sistema pokojninskega zavarovanja, razen tistih, ki po zakonu niso dopustni, tako da na podlagi te nacionalne zakonodaje ugodnosti nacionalne pokojnine ne morejo pridobiti le delavci, ki so izvrševali pravico do prostega gibanja, čeprav morajo te čakalne dobe šteti za dopolnjene v skladu s členom 45 navedene uredbe?

2. Ali člen 12 ES in členi od 39 ES do 42 ES [...] ter člen 48(1) Uredbe št. [...] 1408/71 [...] nasprotujejo določbam nacionalnega prava, na podlagi katerih prispevkov, ki jih je v imenu določenega delavca nakazoval nosilec zavarovanja za primer brezposelnosti iz naslova pokojninskega zavarovanja za obdobje, v katerem je ta prejemal določena nadomestila za primer brezposelnosti, ni

mogoče upoštevati na način, da ‚skupno trajanje zavarovalnih dob ali dob prebivanja, dopolnjenih po zakonodaji te države članice, dosega eno leto', ko zaradi dolgotrajne brezposelnosti, za primer katere je to nadomestilo namenjeno, delavec dejansko ne more izkazati drugih prispevkov v sistem pokojninskega zavarovanja, razen tistih, ki so bili nakazani in plačani med obdobjem brezposelnosti, tako da na podlagi te nacionalne zakonodaje ugodnosti nacionalne pokojnine ne morejo pridobiti le delavci, ki so izvrševali pravico do prostega gibanja, čeprav, v skladu s členom 48(1) navedene uredbe, nacionalni nosilec zavarovanja za primer brezposelnosti ne more biti oproščen dolžnosti, priznati nacionalne dajatve?"

21 Z dopisom z dne 8. aprila 2003 je NISV Sodišče obvestil, da je bila z odločbo z dne 3. aprila 2003 R. Garcíi Blanco, ki je v vmesnem času umrla, od 10. oktobra 2000 dodeljena pokojnina na podlagi zakona, ki jo je zahtevala. Ta odločba je med drugim pozvala hčer pokojne kot dedinjo, naj izbere med to starostno pokojnino in družinsko pokojnino, ki ji je bila dodeljena prej, saj teh dveh ugodnosti ni mogoče kumulirati. Zainteresirana se je odločila za družinsko pokojnino, katere znesek je višji od zneska starostne pokojnine.

22 10. aprila 2003 je sodni tajnik Sodišča predložitveno sodišče zaprosil za pojasnilo, ali te okoliščine pomenijo umik predloga za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo.

23 Z dopisom z dne 11. aprila 2003 je navedeno sodišče odgovorilo, da bi potrdilo svoj predlog, zlasti zato, ker je lahko odgovor Sodišča v postopku v glavni stvari zanj koristen v drugih postopkih, ki potekajo pred njim.

24 Z dopisoma z dne 7. julija in z dne 18. septembra 2003 je sodni tajnik Sodišča predložitveno sodišče vnovič pozval, naj sporoči, ali spor o glavni stvari še zmeraj potekapred njim. V tem smislu je poudaril, da se Sodišču lahko predloži predlog za sprejetje predhodne odločbe le v okviru postopka, ki potekapred nacionalnim sodiščem, in opozoril, da sme Juzgado de lo social n° 3 iz Orense ista vprašanja za predhodno odločanje nasloviti na Sodišče v okviru drugega spora, ki ga obravnava.

25 V odgovoru z dne 7. oktobra 2003 je predložitveno sodišče potrdilo, da se spor o glavni stvari ni končal, predvsem v smislu tega, da dedinja pokojne ni umaknila tožbe in da toženi stranki nista formalno preklicali prvotne odločbe o zavrnitvi pokojnine, proti kateri je bila vložena tožba v postopku v glavni stvari.

Odgovor Sodišča

26 Ponovno je treba opozoriti, da je, v skladu z ustaljeno sodno prakso, postopek po členu 234 ES sredstvo sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, s pomočjo katerega prvi drugim posreduje elemente razlage prava Skupnosti, ki jih potrebujejo za odločitev v sporih, ki jih morajo rešiti (glej zlasti sodbo z dne 8. novembra 1990 v zadevi Gmurzynska-Bscher, C-231/89, Recueil, str. I-4003, točka 18, z dne 12. marca 1998 v zadevi Djabali, C-314/96, Recueil. str. I-1149, točka 17, in z dne 21. januarja 2003 v zadevi Bacardi-Martini in Cellier des Dauphins, Recueil, str. I-905, točka 41).

27 Iz besedila in namena člena 234 ES izhaja tudi, da postopek predhodnega odločanja predpostavlja, da mora pred nacionalnimi sodišči dejansko potekati spor, v okviru katerega se od teh sodišč zahteva, da izdajo odločbo, v kateri bo mogoče upoštevati sodbo, ki jo Sodišče izda na podlagi predloga za sprejetje predhodne odločbe (glej v tem smislu sodbo z dne 15. junija 1995 v zadevi Zabala Erasun in drugi, od C-422/93 do C-424/93, Recueil, str. I-1567, točka 28, in zgoraj navedena sodba Djabali, točka 18).

28 Utemeljitev predhodnega odločanja ni oblikovanje posvetovalnih mnenj o splošnih ali domnevnih vprašanjih, temveč dejanska potreba po učinkoviti rešitvi spora (zgoraj navedena sodba Djabali, točka 19, zgoraj navedena sodba Bacardi-Martini in Cellier des Dauphins, točka 42, in sodba z dne 25. marca 2004 v zadevi Azienda Agricola Ettore Ribaldi in drugi, od C-480/00 do C-482/00, C-484/00, od C-489/00 do C-491/00 in od C-497/00 do C-499/00, Recueil, str. I-2943, točka 72).

29 V postopku v glavni stvari, potem ko je Juzgado de lo Social nº 3 iz Orense na Sodišče naslovilo predlog za sprejetje predhodne odločbe, je bila R. Garcíi Blanco dodeljena pokojnina iz naslova španskega sistema socialne varnosti, za katero je zaprosila, z učinkom od dne, ko ji je bilo dovoljeno uveljavljati svoje pravice do starostne pokojnine. Poleg tega je nesporno, da se je hči R. Garcíe Blanco, kot dedinja slednje, odpovedala tej pokojnini po zakonu, da bi prejemala družinsko pokojnino

30 Zato je treba ugotoviti, da je bilo zahtevam tožeče stranke v postopku v glavni stvari v celoti ugodeno.

31 V tem položaju odgovor Sodišča na vprašanja, ki jih je zastavilo Juzgado de lo Social nº 3 iz Orense, slednjemu ne bo v nobeno korist.

32 Posledično na predlog za sprejetje predhodne odločbe ni treba odgovoriti.

Stroški

33 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

V zadevi C-225/02 na predlog za sprejetje predhodne odločbe ni treba odgovoriti.

Podpisi